

факторів пріоритету прийомом припиняючого, охоронно-забезпечувального, відновного або еквівалентно-компенсаційного характеру.

Захист цивільних прав коректно трактувати як діяльність щодо усунення перешкод у реалізації суб'єктивних прав. При такому підході можна, по-перше, виділити відносно самостійні види діяльності уповноважених осіб щодо захисту прав і, по-друге, встановити їх зв'язок і єдність, а захист прав, як особливий спосіб правового регулювання, стає багатоплановим.

За допомогою правового захисту відбувається: 1) відновлення попереднього стану потерпілого; 2) припинення порушення шляхом позбавлення акта (події) сили «регулятивного» юридичного факту; 3) охоронно-забезпечувальний вплив шляхом створення додаткових правових умов для безперешкодного здійснення порушених прав та інтересів; 4) еквівалентна компенсація порушених прав. При цьому найбільш повно і всебічно захист цивільних прав і законних інтересів досягається за допомогою цивільно-правових способів.

Способи захисту суб'єктивних прав і охоронюваних законом інтересів, будучи матеріально-правовими за своєю природою, безпосереднім чином стикаються з цивільним судочинством тому, що захист права і охоронюваного законом інтересу - це кінцева мета діяльності суду в цивільному процесі. Можна навіть сказати, що вони знаходяться на стику цивільного матеріального та цивільного процесуального права.

ВІДШКОДУВАННЯ ШКОДИ, ЗАВДАНОЇ ОСОБИ НЕЗАКОННИМ ПРИТЯГНЕННЯМ ДО КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Безпалько Аліна Олександрівна, слухач магістратури Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник, професор кафедри цивільного права та процесу Національної академії внутрішніх справ *Лов'як О.О.*

Основною потребою суспільства є встановлення і забезпечення належного конституційного правопорядку, одним з гарантів якого є ефективно діючий механізм виконання судових актів, об'єктивно припускає наявність системи державних органів, які здійснюють завдання та функції у сфері захисту порушених і оскарженого суб'єктивних прав і охоронюваних законом інтересів.

Відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконним притягненням до кримінальної відповідальності регулюється нормами цивільного права, кримінально-процесуального права і фінансового права. Право на відшкодування шкоди, заподіяної громадянину незаконним притягненням до кримінальної відповідальності, виникає внаслідок визнання судом права на реабілітацію. Відшкодування здійснюється за рахунок коштів відповідних бюджетів, які мають право регресу до посадової особи, який виніс незаконний акт про притягнення до кримінальної відповідальності.

Завданням є визначення правової природи механізму відшкодування шкоди, завданої особистим немайновим правам особи (як недоторканість честі, гідності та ділової репутації особи, стосовно якої проводилось розслідування, але за результатами якого було постановлено виправдувальний вирок, або кримінальна справа була закрита за відсутністю події злочину, відсутністю у діянні складу злочину або недоведеністю участі особи у вчиненні злочину) діями органу дізнання, досудового слідства та їх службових осіб. Кримінальне судочинство є тією сферою, у якій у повній мірі переплітаються публічні інтереси із приватними. Так, діяльність органів дізнання та досудового слідства має публічний характер і спрямована на захист суспільних відносин від злочинних покарань. Проте публічний характер діяльності органів дізнання та досудового слідства пов'язаний із правом втручання у приватне життя громадян, які стають учасниками кримінального процесу. У зв'язку із цим важливим є встановлення механізму правового забезпечення захисту прав громадян у сфері кримінального судочинства. Цей механізм повинен діяти у разі порушення органами дізнання та досудового слідства прав громадян та встановлювати відповідальності за завдану шкоду. Також не можна виключати і помилок, допущених при

розслідуванні злочинів, які можуть спричинити порушення прав громадян, а отже потребують виправлення.

Для початку звернемося до правових джерел, які регулюють зазначені відносини. Так, ч. 3 ст. 11 Закону України «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів дізнання, досудового слідства, прокуратури і суду» передбачено, що якщо відомості про засудження або притягнення громадянина до кримінальної відповідальності, застосування до нього як запобіжного заходу взяття під варту чи накладення на нього адміністративного стягнення у вигляді арешту чи виправних робіт були поширені в засобах масової інформації, то на вимогу цього громадянина, а в разі його смерті на вимогу його родичів чи органу дізнання, слідчого, прокурора або суду засоби масової інформації протягом одного місяця роблять повідомлення про рішення, що реабілітує громадянина, відповідно до чинного законодавства України.

Таким чином законодавець надає самому громадянину право вибирати чи потребує він оприлюднення відомостей про його реабілітацію, чи ні. Крім того статтями 3 і 13 Закону громадянину надано право на відшкодування моральної шкоди і це питання вирішується судом за заявою громадянина відповідно до чинного законодавства. Статтею 1176 Цивільного кодексу України передбачений порядок відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу дізнання, попереднього (досудового) слідства, прокуратури або суду. У частині 1 цієї статті серед незаконних рішень, дій чи бездіяльності органу дізнання, досудового слідства, за які завдана шкода відшкодовується державою у повному обсязі незалежно від вини посадових і службових осіб, названі незаконне притягнення до кримінальної відповідальності, незаконне тримання під вартою або підписка про невізід, незаконне затримання, незаконне накладення адміністративного стягнення у вигляді арешту чи виправних робіт.

Тобто таке право виникає у випадках встановлення в обвинувальному вирокі суду чи іншому рішенні суду факту незаконного притягнення як обвинуваченого, незаконного взяття і тримання під вартою, незаконного проведення в ході розслідування чи судового розгляду кримінальної справи обшуку, виїмки, незаконного накладення арешту на майно тощо, або за умови, що протягом шести місяців після проведення таких заходів не було прийнято рішення про порушення за результатами цих заходів кримінальної справи або таке рішення було скасовано.

Крім того, відповідно до норм цивільного законодавства держава повинна відшкодувати шкоду, завдану фізичній чи юридичній особі внаслідок постановлення судом незаконного рішення в цивільній справі. Для настання відповідальності за даною нормою необхідно встановити наявність в діях судді (суддів), які вплинули на постановлення незаконного рішення, складу злочину за обвинувальним вирокіом суду.

Необхідно зважати на те, що право на відшкодування шкоди, заподіяної незаконними діями судових та правоохоронних органів, виникає лише при наявності певних обставин. В інших випадках заподіяна шкода відшкодовується на підставах, прямо визначених законодавством.

На мою думку, крім відповідальності органів дізнання, попереднього слідства, прокуратури і суду, необхідно встановити також відповідальність органів судового виконання.

КОНВЕНЦІЯ УНІДРУА ПРО МІЖНАРОДНИЙ ЛІЗИНГ

Яковлев Євгеній Олександрович, студент магістратури навчально-наукового інституту заочного навчання Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри цивільно-правових дисциплін начальсько-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ *Плахотнюк Н.В.*

Конвенція УНІДРУА про міжнародний лізинг була укладена як спроба уніфікації основних положень, що стосуються операцій міжнародного лізингу. Необхідність її прийняття була викликана, насамперед, тим, що різні законодавчі системи розглядали лізингові угоди з різних позицій. Україна приєдналася до Конвенції 11 січня 2006 року. Конвенція регулює питання, що